

บทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา¹

นางสาวจินตนา สำอางค์ศรี²

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาณ์ทัต สุภขลาศัย³

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีระพงษ์ ภัททศิริ⁴

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความเป็นมาของบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา (2) เพื่อศึกษาระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ ในจังหวัดฉะเชิงเทราและ (3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมของวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทราการวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถามกำหนดตัวแปรต่างๆ เพื่อเก็บข้อมูลสถิติตัวเลข และใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิช่วยเป็นข้อมูลสนับสนุนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน 11 อำเภอ จำนวน 184 คน ได้มาจากการสุ่มโดยวิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan , 1970) เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) แบ่งตามจำนวนประชากรรายอำเภอ เป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในการศึกษาครั้งนี้ผลการศึกษาพบว่า

บทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา ภาพรวมในทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมรองลงมา ด้านการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม , ด้านการมีส่วนร่วมทางศิลปวัฒนธรรมและด้านการประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระดับการศึกษาและตำแหน่งในสภาวัฒนธรรม ที่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

¹บทความเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง “บทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา” ซึ่งได้ผ่านการสอบเรียบร้อยแล้ว

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ประธานกรรมการการศึกษาอิสระ

⁴อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ

ข้อเสนอแนะพบว่า (1) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรมีการประชาสัมพันธ์หรือเข้าไปให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทราว่า อำนาจหน้าที่คืออะไร ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนมีอะไรบ้าง เน้นการประชาสัมพันธ์ตามช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้ทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก และรวดเร็วขึ้น และ (2) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาทางด้านศิลปวัฒนธรรมการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมทางศิลปวัฒนธรรมและการประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมโดยการสร้างเวทีสาธารณะในชุมชนเป็นการระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมในชุมชนเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงานของท้องถิ่นและของชาติให้คงอยู่สืบต่อไป

คำสำคัญ : บทบาทด้านศิลปวัฒนธรรม , คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ , สภาวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา

The Roles in arts and culture of district cultural council committees in Chachoengsao Province.

Abstract

The purposes of this research were to (1) study the history of Art and Cultural roles of the district Cultural Council committee in Chachoengsao Province, (2) study the level of practical and expectation role of the district Cultural Council committee in Chachoengsao Province, and (3) explore the directions of operational efficiency development in Art and Cultural roles of the district Cultural Council committee in Chachoengsao Province. This quantitative research through a questionnaire survey determines a set of variables for collecting numerical static data and qualitative research through collected the primary and secondary data form being the supportive data. The sample group used in this study was the district Cultural Council committee in Chachoengsao Province from 11 districts and 184 people, selected by using the Table of Krejcie and Morgan by Quota Sampling methods. And divided by the number of populations per district as a key information contribution in this study. The research results were found that

The supporting roles of the district Cultural Council committee in Chachoengsao Province are overall in all aspects is at a high level. Sorted in descending order of average supporting research and

development in arts and culture, arts and culture management, participation in arts and culture and Co-ordination of arts and culture networks, respectively.

The hypothesis testing results revealed that the district Cultural Council committees in Chachoengsao Province with the difference of education level and position in the cultural council was statistical significance at the level of 0.05.

Regarding suggestions, (1) Chachoengsao provincial office there should be public relation, access to provide the knowledge and understanding about the roles of the District Cultural Council committee in Chachoengsao Province were; the authority, the benefits for people of the conservation and rehabilitation, arts and culture of the community and focus on the various channels of public relation. For all can access information conveniently and faster. And (2) Chachoengsao provincial office there should be supporting research and development in arts and culture, arts and culture management, participation in arts and culture and Co-ordination of arts and culture networks by creating the public forum as a focus group and brainstorming session about arts and culture in community for conservation, rehabilitation and promote the local wisdom, arts, culture and customs of local and national for the next generation.

Keywords : Art and Cultural roles, District Cultural Council committees, Cultural Council Chachoengsao Province

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่สามารถเชื่อมต่อข้อมูลของทุกภูมิภาคของโลกได้อย่างสะดวก รวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์อย่างมาก กล่าวคือ การติดต่อที่ง่าย รวดเร็ว สะดวก โดยไม่ต้องเดินทางไปยังสถานที่นั้น หรือแม้แต่อุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่มีความทันสมัย สามารถตอบสนองความต้องการความสะดวกสบายของมนุษย์มากยิ่งขึ้น จึงทำให้มนุษย์ต้องมีความตื่นตัวและเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้เกิดทักษะในการดำรงชีวิต จากการเปลี่ยนแปลงของโลกที่กล่าวมา เกิดการปรับเปลี่ยนทางสังคม และวัฒนธรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงที่คนส่วนใหญ่เป็นผู้รับการเปลี่ยนแปลงมากกว่าเป็นผู้คิดริเริ่มทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการนำพาทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น วัฒนธรรมความบันเทิง การดูแลการละเล่นของต่างประเทศ ที่สามารถแพร่กระจายทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว

การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมที่ไร้พรมแดน ส่งผลกระทบให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการแสดงออก เช่น ความนิยมทางการแต่งกายตามดาราที่ชื่นชอบ ความนิยมทางเพลงตะวันตก หรือแม้แต่ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารถูกปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย เป็นต้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา แต่จะส่งผลให้วัฒนธรรมดั้งเดิมถูกเลือนหายไป เนื่องมาจากการรับวัฒนธรรมจากภายนอก เช่น การบริโภคของคนไทย อาหารไทยมีความพิถีพิถันในการทำ (วัสดุดิบ การปรุง การตกแต่งพานะ) แต่ในปัจจุบันวัฒนธรรมทางการบริโภคถูกปรับเปลี่ยนไป เนื่องจากสภาพการใช้ชีวิตประจำวันที่ต้องเร่งรีบทางการทำงาน ความต้องการความสะดวกสบายทางการบริโภค หรือแม้แต่ความต้องการลิ้มลองความหลากหลายของอาหารประเทศต่างๆ จึงทำให้วัฒนธรรมทางการบริโภคอาหารไทยดั้งเดิมลดลงไป ไม่เพียงแต่การบริโภคเท่านั้น ยังรวมไปถึงการใช้ชีวิตประจำวันด้านอื่นๆ เช่น การทำงาน การแต่งกาย ค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติ ฯลฯ ได้ถูกปรับเปลี่ยนไปทางยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

จากสถานการณ์การใช้ชีวิตของคนไทยที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจะเชิงเทราซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค มีอำนาจหน้าที่ประสานและสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพและแหล่งเรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดจะเชิงเทราดำเนินการป้องกันและแก้ไขการเบียดเบียนทางวัฒนธรรมโดยประสานหรือร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดจะเชิงเทรา ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ และสภาวัฒนธรรมตำบล รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่ดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดปฏิบัติงานตามกฎหมายในความรับผิดชอบของกระทรวงซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือตามที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจะเชิงเทรา 2564) เล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา สร้างสรรค์ แลกเปลี่ยน สืบทอด และเฟื่องฟูทางวัฒนธรรมของประเทศ จึงได้ดำเนินการประชุม ปรีกษาหารือให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมแต่ละอำเภอเพื่อทำหน้าที่เสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแผนแม่บทวัฒนธรรมของชาติ เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม โดยเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายวัฒนธรรมระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่าง ๆ จากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรมส่งเสริม สนับสนุน และร่วมจัดกิจกรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม เพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา สร้างสรรค์ แลกเปลี่ยน สืบทอด และเฟื่องฟูทางวัฒนธรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และผลการดำเนินงานขององค์กรภาคี และเครือข่ายวัฒนธรรมและดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัด หรือหน่วยงานอื่นขอความร่วมมือทางวัฒนธรรม

จากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยจึงให้ความสนใจที่จะทำการศึกษาในประเด็นบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทราให้เกิดประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา ส่งเสริมงานด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดฉะเชิงเทราต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมของวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาศึกษาบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจะทำการศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ดังนี้
  - 1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการศึกษาความเป็นมาของสภาวัฒนธรรมอำเภอ อำนาจหน้าที่ บทบาทของคณะกรรมการสภา แผนการดำเนินงานและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วมศิลปวัฒนธรรม ด้านการประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรม และด้านการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมด้านการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม
  - 1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษาเอกสาร บทความ ข้อมูลเชิงวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมในด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการประสานงานเครือข่ายและด้านการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา
2. ขอบเขตด้านพื้นที่/สถานที่ผู้ศึกษาได้เลือกพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน 11 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางปะกง อำเภอกลองเชื่อน อำเภอท่าตะเกียบ อำเภอบางคล้า อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอแปลงยาว อำเภอสนามชัยเขต อำเภอราชสาส์น อำเภอพนมสารคาม และอำเภอบ้านโพธิ์
3. ขอบเขตด้านประชากร คือ คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 11 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางปะกง อำเภอกลองเชื่อน อำเภอท่าตะเกียบ อำเภอบางคล้า อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอแปลงยาว อำเภอสนามชัยเขต อำเภอราชสาส์น อำเภอพนมสารคาม และอำเภอบ้านโพธิ์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 351 คน (ข้อมูลจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ.2564)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้ศึกษาคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการศึกษา ดังนี้

1. สามารถนำข้อมูลพื้นฐาน ไปกำหนดแผนการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมให้มีความชัดเจนในเชิงปฏิบัติยิ่งขึ้น
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการทำงานของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ ในจังหวัดฉะเชิงเทราให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปบริหารจัดการบูรณาการงานด้านศิลปวัฒนธรรมของวัฒนธรรมอำเภอ ในจังหวัดฉะเชิงเทราได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

การบริหารของธงชัย สันติวงษ์ (อ้างถึงใน ปิยะนุช เรืองโพน 2559 , หน้า 66 - 74) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการ มีลักษณะผู้นำหรือหัวหน้างาน งานบริหารจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใด บุคคลหนึ่งปฏิบัติตนเป็นผู้นำเป็นผู้นำภายในองค์กรในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำ งานบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กร และการประสานกิจกรรมต่างๆ เข้าด้วยกัน และในด้านความรับผิดชอบ หมายถึง การต้องทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยการอาศัยบุคคลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และองค์ประกอบพื้นฐานของการบริหารจัดการ คือ ต้องมีกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป นำเทคโนโลยี กิจกรรมงาน และทรัพยากรอื่นๆ ถูกผนวก และประสานเข้าหากันเพื่อมุ่งสู่วัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ตั้งไว้ร่วมกันอย่างมีเหตุผล หรือให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) และคุ้มค่า (Cost-effective) มีประสิทธิผล (Effective) ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง (Right decision) และมีการปฏิบัติการสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้นผลสำเร็จของการบริหารจัดการจึงจำเป็นต้องมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่กัน

2. แนวคิดทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การบริหารของมยุรีอนุมานราชชน(อ้างถึงใน พรรณสุภา โพธิ์ช้อย 2560 , หน้า 17 - 20) ได้กล่าวถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) เป็นหนึ่งในกระบวนการของนโยบายสาธารณะ ที่มีความสำคัญ เพราะหากการนำนโยบายไปปฏิบัติมีประสิทธิภาพ นโยบายนั้นย่อมประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่หากการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่มีประสิทธิภาพ หรือขาดการนำไปปฏิบัติให้ตรงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย นโยบายนั้นย่อมประสบกับความล้มเหลว และไร้ซึ่งความหมาย ไม่สามารถแก้ไขปัญหาอันได้ ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาว่าเมื่อรับนโยบายไปปฏิบัติแล้ว จะทำอะไรให้นโยบายนั้น ๆ บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้

กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญของกระบวนการนโยบาย ซึ่ง Berman (1978 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร , 2554 , หน้า 32-42) ได้ทำการศึกษากระบวนการของการ

น่านโยบายไปปฏิบัติโดยแบ่งแยกออกเป็น 2 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นตอนในระดับมหภาค (Macro) และขั้นตอนในระดับจุลภาค (Micro) ซึ่ง วรเดช จันทรศร (2554: 32-42) ได้ประยุกต์และอธิบายขยายความแนวคิดในเรื่องกระบวนการของการน่านโยบายไปปฏิบัติของ พอล เบอร์แมนไว้ดังนี้

1. ขั้นตอนการน่านโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro Implementation) แบ่งออกได้เป็น 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

1.1 ขั้นตอนการแปลงนโยบาย คือ ขั้นตอนที่หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในการน่านโยบายไปปฏิบัติ ดำเนินการแปลงนโยบายที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายบริหาร ออกเป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือออกมาในรูปของแผนงานหรือโครงการแล้วแต่กรณี ในประเทศไทยหน่วยงานที่รับผิดชอบในขั้นตอนการแปลงนโยบาย ได้แก่ กระทรวง และกรม ซึ่งเป็นการบริหารส่วนกลาง ที่จะ เป็นฝ่ายแปลงนโยบายนั้นออกมาให้หน่วยปฏิบัติระดับล่างคือปฏิบัติ

1.2 ขั้นตอนของการยอมรับ เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานระดับนโยบายดำเนินการ ให้หน่วยงานระดับล่างยอมรับและแปลงนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งการทำให้หน่วยงานระดับล่างยอมรับ แนวทางดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ลักษณะหน่วยงานท้องถิ่น เศรษฐกิจสังคม และการเมืองท้องถิ่น ตลอดจนประโยชน์ที่หน่วยงานระดับล่างจะได้รับ เป็นต้น

2. ขั้นตอนการน่านโยบายไปปฏิบัติระดับจุลภาค (Micro Implementation) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นการระดมพลัง เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานในระดับล่างจะดำเนินการใน 2 กิจกรรม กิจกรรมแรก คือ การพิจารณารับนโยบาย หมายถึง การที่หน่วยงานในระดับล่างพิจารณาว่า นโยบายจาก ส่วนกลางมีความเหมาะสม มีความสำคัญเร่งด่วน ตรงตามเป้าหมายของหน่วยงาน และสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่อย่างไร ส่วนกิจกรรมที่สอง คือ การแสวงหาความ สนับสนุน หมายถึง การที่หน่วยงานในระดับล่างดำเนินการแสวงหาความสนับสนุน ทั้งจากสมาชิกใน หน่วยงาน บุคคลสำคัญและองค์กรอื่น ๆ ในการน่านโยบายไปปฏิบัติ

2.2 ขั้นการปฏิบัติ เป็นขั้นตอนของการน่านโยบายไปปฏิบัติที่มีความเกี่ยวข้องกับ ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างโดยตรง และเป็นเรื่องของกระบวนการในการปรับเปลี่ยนนโยบายหรือโครงการ ที่ได้รับการยอมรับแล้วสู่การปฏิบัติการจริง

2.3 ขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง ขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินการ เพื่อทำให้เกิดการน่านโยบายไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และการที่จะทำให้มีการน่านโยบายไปปฏิบัติอย่าง ต่อเนื่องได้ ก็จะต้องทำให้นโยบายนั้นถูกปรับเปลี่ยนและ ได้รับการยอมรับเป็นหน้าที่ประจำวันของ ผู้ปฏิบัติ ซึ่งขั้นตอนนี้ มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะความสำเร็จของนโยบายใด ๆ ก็ตาม จะเกิดขึ้น ไม่ได้หากนโยบายนั้นไม่ถูกนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องโดยผู้ปฏิบัติ

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของศตวรรษ สงกาศัน และคณะ (2559 , หน้า 15 -22) ได้กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นกระบวนการ หมายถึง กระบวนการปัญญาที่คนในชุมชนท้องถิ่นคิดขึ้นจากการเรียนรู้ การถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ จากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อใช้ในการปรับตัวและการดำรงชีวิตที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม โดยใช้การลองผิดลองถูก การสังเกต การสังสม สืบทอดคล้อยกรอง ปรับปรุงพัฒนาและเลือกสรรกันมาเป็นเวลานานจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นในความหมายอีกลักษณะหนึ่งคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นผล หมายถึง พื้นเพรากฐานและองค์ความรู้ของชาวบ้านที่คิดขึ้นจากสติปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหาและเป็นแนวปฏิบัติในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปในแต่ละยุคแต่ละสมัยเพื่อให้บุคคลดำเนินชีวิตร่วมกันอย่างสันติสุข อันเป็นการสังสมทุนทางปัญญาซึ่งถือเป็นทุนทางสังคม

ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชฯ ได้มีพระราชดำรัสในบางตอน ดังที่ได้อันเชิญมา ณ ที่นี้ว่า ประชาชนนั้นแหละ เขามีความรู้ เขาทำงานมาหลายชั่วคนแล้ว เขาทำงานกันอย่างดี เขามีความเฉลียวฉลาด เขารู้ว่าตรงไหนควรทำกิจกรรม เขารู้ว่าที่ไหนควรเก็บรักษาไว้ พระองค์ทรงตระหนักเป็นอย่างยิ่งว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ชาวบ้านมีอยู่แล้วใช้ประโยชน์เพื่อความอยู่รอดกันมายาวนาน

4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม

กรมศิลปากร (อ้างถึงใน ปฐมภรณ์ จันทรแก้ว 2555 , หน้า 39 – 42) กล่าวถึงวิธีการอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นมรดกที่สำคัญยิ่งของชาติบ้านเมือง จึงเป็นเรื่องที่คนไทยทุกคนและองค์กรต่างๆ ต้องร่วมกันปกป้องรักษาไว้ มีนักวิชาการและหน่วยงาน วิธีในการอนุรักษ์วัฒนธรรม มีดังนี้

1. การส่งเสริมและสนับสนุน (Promotion) คือ การปรับปรุงเครื่องอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรมการดำเนินการให้มีการร่วมมือในการดำเนินการอย่างกว้างขวาง การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมทุกประเภท การส่งเสริมวัฒนธรรมอันเป็นส่วนร่วมของชาติ (งานประเพณีและเทศกาล ฯลฯ) การอุปถัมภ์ศิลปินและการทำให้ผลงานหรือกิจกรรมทางวัฒนธรรมมีคนรู้จักแพร่หลาย

2. การทำนุบำรุง (Preservation) คือ การปกป้องและสงวนรักษาอนุสาวรีย์และแหล่งประวัติศาสตร์ การจัดตั้งและการบำรุงรักษาหอสมุด หอศิลป์พิพิธภัณฑ์และสถานที่รวบรวมศิลปวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อการสงวนรักษาและการบันทึกหลักฐานทางศิลปวัฒนธรรมที่กำลังจะสูญหาย การสงวนรักษาผลงานและการแสดงของศิลปินที่มีชื่อเสียง เช่น นักร้อง นักแสดง และนักดนตรี เป็นต้น

3. การแพร่กระจาย (Diffusion) คือ การแบ่งและจัดสรรเนื้อหาที่ในหนังสือพิมพ์และวารสารสำหรับผลงานทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า การแบ่งการจัดสรรเวลาของรายการวิทยุและโทรทัศน์โทรทัศน์สำหรับเรื่องวัฒนธรรม การจัดพิมพ์หนังสือออกเผยแพร่งานนำเรื่องวัฒนธรรมเข้าสู่หลักสูตรและวิชาเรียน

ในสถานศึกษา การจัดนิทรรศการ การจัดให้มีการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมในสิ่งก่อสร้างต่างๆ เช่น ภาพผนัง และการออกแบบที่เป็นวัฒนธรรม

4. การเสริมสร้างความเข้าใจและความซาบซึ้ง (Satisfaction) คือ การเพิ่มความสามารถในการอ่านหนังสือของประชาชน การลดจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือ การส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาภาคบังคับให้สูงขึ้น จัดให้มีวิชาศิลปะแขนงต่างๆ ในโรงเรียนการสอนวิชาศิลปะทางโทรทัศน์ สนับสนุนการมีห้องหนังสือในครัวเรือน เพิ่มจำนวนผู้ยืมหนังสือโดยการจัดห้องสมุดสาขาหรือห้องสมุดเคลื่อนที่ ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การปรับปรุงการท่องเที่ยวและกิจการโรงแรมสำหรับผู้มีรายได้น้อย

5. การเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยทางวัฒนธรรม (Empowerment) คือ การกระจายอำนาจ และการตัดสินใจในเรื่องวัฒนธรรมให้ภูมิภาคและท้องถิ่นตามความเหมาะสม การจัดตั้งองค์กรระดับภูมิภาคและท้องถิ่น พร้อมด้วยทรัพยากรสำหรับการพัฒนาวัฒนธรรม มีกิจกรรมส่งเสริมช่วยเหลือหน่วยงานอาสาสมัครระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ช่วยเหลือให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรู้ส่วนเห็นและร่วมมือในกิจกรรมวัฒนธรรม

6. การเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยทางวัฒนธรรม (Social Justice) คือ การรวบรวมและจัดพิมพ์และเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการทางกิจกรรมวัฒนธรรมของประชาชน การกำจัดช่องว่างและความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้โอกาสชนกลุ่มน้อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมวัฒนธรรม และการช่วยเหลืองานวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยมีส่วนร่วมรู้เห็นและร่วมมือในกิจกรรมวัฒนธรรม และการช่วยเหลืองานวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย

7. การจัดการศึกษาเพื่อวัฒนธรรม (Education) คือ การเพิ่มเนื้อหาสาระทางวัฒนธรรมในหลักสูตร จัดสรรอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกให้เพียงพอสำหรับการศึกษาและการฝึกอบรมทางศิลปะและวัฒนธรรม ส่งเสริมกิจกรรมศิลปะของเยาวชน

8. การดำรงไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานของวัฒนธรรม (Quality) คือ การจัดกิจกรรมหรือดำเนินการให้ประชาชนรักษาไว้ซึ่งคุณภาพ และมาตรฐานของความดีงามทางวัฒนธรรมด้วยการจัดประกวดการแข่งขันและวิธีการอื่นๆ รวมทั้งการป้องกันสิ่งเลวร้ายไม่ให้เข้ามาบ่อนทำลายความดีงามเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้วัฒนธรรมนั้นดำรงอยู่และเจริญยิ่งขึ้นไป

9. การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชาติ (International Relations) คือ การจัดกิจกรรมหรือดำเนินการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับนานาชาติ ส่งเสริมการศึกษาภาษาต่างประเทศและวรรณกรรมต่างชาติ รวมทั้งศึกษาภาษาไทยและวรรณกรรมของชนชาวไทยในประเทศต่างๆ แลกเปลี่ยนกิจกรรมและบุคลากรทางวัฒนธรรม สนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมของชาติอื่นเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาติ

10. การสร้างสรรค์ (Creation) กล่าวคือ วัฒนธรรมที่เจริญก้าวหน้าและเรียกว่ามีการพัฒนานั้นจะต้องมีภาวการณ์สร้างสรรค์ การคิดค้น และการพัฒนาวัฒนธรรมเก่าๆ ให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมกับสังคมปัจจุบันและอนาคตอย่างต่อเนื่อง อาทิ มีการสร้างสรรค์งานใหม่ทางศิลปะ การคิดค้นวิจัย

เรื่องราวต่างๆของวัฒนธรรม มีการประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ใหม่ๆ และการพัฒนาของที่เคยใช้แต่เดิมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

11. การปรับปรุงวัฒนธรรมไทยในชีวิตประจำวัน (Daily Life) คือ การปรับปรุงวิถีชีวิตประจำวัน เช่น อาหาร เสื้อผ้า สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม เครื่องอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค รวมทั้งการบริการอนามัย การเพิ่มพูนสิ่งที่ดีงาม สิ่งบันเทิงในชีวิตประจำวันให้แก่ประชาชน การจัดระบบและสิ่งแวดล้อมในสำนักงาน โรงแรมและสถานที่ประกอบการต่างๆให้เรียบร้อยสวยงาม มีความเพียงพอทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมไทยทำได้หลายวิธี ไม่มีข้อกำหนดตายตัว โดยคำนึงถึงภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาของประชาชนในท้องถิ่น สิ่งสำคัญในการอนุรักษ์วัฒนธรรมคือรัฐบาล ควรให้การสนับสนุนทั้งด้านปัจจัยและนโยบาย เพื่อให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นดำเนินการอนุรักษ์วัฒนธรรมตามความเหมาะสมและดำรงอยู่ต่อไป

5. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม

สุชาติ แสงทอง (อ้างถึงในวไลพร ศรีวะ โล2563 , หน้า 22 - 26) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ทั้งภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณีศาสนา กฎหมาย ดนตรี ศิลปะ จริยธรรม ตลอดจนวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ สิ่งเหล่านี้ คือลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียว ก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีของประชาชน วัฒนธรรมจึงเป็นเครื่องกำหนดความเจริญหรือความเสื่อมของสังคมและเป็นเครื่องกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมด้วย การศึกษาวัฒนธรรมของแต่ละสังคม จึงทำให้เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยมของสังคมเจตคติความคิดเห็นและความเชื่อถือของบุคคลได้อย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า ศิลปวัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยความสามารถและสติปัญญา เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญงอกงามทั้งทางด้านวัตถุและด้านจิตใจ ดังนั้น “ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ” จึงเป็นการกระทำให้ศิลปวัฒนธรรมดำรงคงอยู่ได้ ด้วยการจัดกิจกรรมสนับสนุนและส่งเสริมเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เพื่อให้เกิดความรัก ความเข้าใจความซาบซึ้งและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ให้ลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบำรุงรักษา ถ่ายทอดสืบสาน ฟื้นฟู อนุรักษ์ เผยแพร่และพัฒนาสร้างสรรค์ให้ยั่งยืนต่อไป โดยมีเยาวชน นักศึกษาและบุคคลทั่วไปเป็นผู้สืบทอด

6. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

การแสดงบทบาทของบุคคล Allport (อ้างถึงใน วัชรชัย สุทธิโท 2562 , หน้า 13 - 14) ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ต่อไปนี้

1. บทบาทที่สังคมคาดหวัง (Role Expectation) หมายถึง บทบาทที่สังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติ ตามความคาดหวังที่กำหนด โดยสังคมและสถานภาพที่บุคคลนั้นครองอยู่

2. การรับรู้บทบาท (Role Conception) หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ในบทบาทของตนเองว่า ควรจะมีบทบาทอย่างไร และสามารถมองเห็นบทบาทของตนเองได้ตามการรับรู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับความต้องการของบุคคลนั้นเอง โดยที่การรับรู้ในบทบาทและความต้องการของบุคคลก็ขึ้นอยู่กับลักษณะฐานส่วนบุคคล ตลอดจนเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

3. การยอมรับบทบาทของบุคคล (Role Acceptance) จะเกิดขึ้นเมื่อความสอดคล้องของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและบทบาทที่ตนรับอยู่ การได้ยอมรับบทบาทเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทและการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้เพราะบุคคลจะไม่ได้ยินยอมรับบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับการคัดเลือกหรือถูกแรงผลักดันจากสังคมให้รับตำแหน่งและมีบทบาทหน้าที่ปฏิบัติตาม เพราะหากบทบาทที่ให้รับนั้น ทำให้ได้รับผลเสียหายหรือเสียประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเกิดความขัดแย้งกับความต้องการ หรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ครองตำแหน่งอยู่กลับพยายามหลีกเลี่ยงบทบาทนั้น ไม่ยอมรับบทบาทนั้น ๆ

4. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล (Role Performance) เป็นบทบาทของเจ้าของสถานภาพที่แสดงออกจริง (Actual Role) ซึ่งอาจเป็นการแสดงบทบาทตามที่สังคม คาดหวังหรือเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้และตามความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลใดจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับการยอมรับบทบาทนั้นๆ ของบุคคลที่ได้ครองตำแหน่งนั้นอยู่เนื่องจากความสอดคล้องกับบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและการรับรู้บทบาทของตนเอง

7. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาวัฒนธรรม

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (อ้างถึงใน พรณสุภา โพธิ์ย้อย 2560 , หน้า 7 - 12) ได้กล่าวว่าสภาวัฒนธรรมเป็นองค์กรภาคเอกชนที่ดำเนินงานวัฒนธรรม ภายใต้การกำกับดูแลของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม โดยมีการบริหารงานในรูปคณะกรรมการและมีสมาชิกสภาวัฒนธรรมมาจากผู้แทนองค์กรที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมหรือองค์กรที่ดำเนินงานอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งเป็นองค์กรเครือข่ายวัฒนธรรมอันประกอบด้วย 5 กลุ่มได้แก่ 1) เครือข่ายภาครัฐ 2) เครือข่ายภาคเอกชน 3) เครือข่ายภาคชุมชน 4) เครือข่ายภาคธุรกิจ 5) เครือข่ายภาควิชาการ ซึ่งในพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 มาตรา 13 ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสภาวัฒนธรรมขึ้น เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม และประสานการดำเนินงานวัฒนธรรม ซึ่งมุ่งเน้นให้ภาคประชาสังคมและประชาชนมีส่วนร่วม โดยได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสภาวัฒนธรรมขึ้นในแต่ละระดับ ประกอบด้วย 1) สภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 2) สภาวัฒนธรรมจังหวัด 3) สภาวัฒนธรรมอำเภอ และ 4) สภาวัฒนธรรมตำบล ซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่มของกันของเครือข่ายวัฒนธรรม จึงเป็นองค์กรที่มีพลังสำคัญต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมทั้งในระดับท้องถิ่น และในระดับชาติ

8. ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา

เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคโดยมีวัฒนธรรมจังหวัดเป็นผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรมในระดับจังหวัดปกครองบังคับบัญชาข้าราชการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในการบริหารราชการของกระทรวง

วัฒนธรรมภายในเขตจังหวัดอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2547 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังนี้

ราชการบริหารส่วนภูมิภาค สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ประสานงานและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของกระทรวงในส่วนภูมิภาครวมทั้งดำเนินการประสานและสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัด
2. ส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัด
3. ดำเนินการป้องกันและแก้ไขการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมโดยประสานหรือร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
4. จัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัด
5. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ และสภาวัฒนธรรมตำบลรวมทั้งหน่วยงานอื่นที่ดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัด
6. ปฏิบัติงานตามกฎหมายในความรับผิดชอบของกระทรวงซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย
7. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบของการวิจัยการวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถามกำหนดตัวแปรต่างๆตัวแปรต้น(ข้อมูลส่วนบุคคล) และตัวแปรตาม (บทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอทั้ง 4 ด้าน)เพื่อเก็บข้อมูลสถิติตัวเลข และใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิช่วยเป็นข้อมูลสนับสนุน ข้อมูลที่ใช้ ได้แก่ ทฤษฎี แนวคิด และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมในด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการประสานงานเครือข่ายและด้านการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา และการวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือคือ คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 11 อำเภอ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 351 คน (ข้อมูลจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ.2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 11 อำเภอ จำนวน 184 คน ได้มาจากการสุ่มโดยวิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan , 1970 อ้างในสุริย์วัลย์ เทิกขุนทด ,2550)และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) ตามจำนวนประชากรตามอำเภอ ได้แก่ อำเภอบางปะกง จำนวน11 คน อำเภอคลองเขื่อน

จำนวน 15 คน อำเภอท่าตะเกียบ จำนวน 19 คน อำเภอบางคล้า จำนวน 20 คน อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จำนวน 17 คน อำเภอสนามชัยเขต จำนวน 20 คน อำเภอราชสาส์น จำนวน 10 คน อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จำนวน 20 คน อำเภอพนมสารคาม จำนวน 15 คน อำเภอแปลงยาว จำนวน 20 คน และอำเภอบ้านโพธิ์ จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ ได้แก่ เพศอายุระดับการศึกษาตำแหน่งในสภาวัฒนธรรม และคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ โดยสร้างลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดให้เลือกตอบ จากตัวเลือกที่กำหนด (Check List)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วมศิลปวัฒนธรรมด้านประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรม และด้านการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางด้านศิลปวัฒนธรรม ลักษณะคำถามจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประยุกต์ใช้ตามแบบลิเคอร์ท (Likert Scale ,1961 อ้างถึงใน วันแรม สมบูรณ์สาร ,2548) โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบด้วยการให้น้ำหนักความคิดเห็น 5 ระดับ ในประเด็นบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริง โดยให้คะแนนในคำถามซึ่งมีคำตอบลักษณะของมาตราส่วนมาตราค่าคะแนน

ตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามจะนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ตามขั้นตอน โดยการตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามทุกฉบับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ ได้แก่ เพศอายุระดับการศึกษาตำแหน่งในสภาวัฒนธรรม และคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 บทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของค่าเฉลี่ยจากคะแนนที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็นระดับได้โดยคิดคำนวณจากค่าพิสัยซึ่งสามารถกำหนดเกณฑ์ได้ 5 ระดับ ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง มีบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง มีบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก

- 2.61 – 3.40 หมายถึง มีบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง
 1.81 – 2.60 หมายถึง มีบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับน้อย
 1.00 – 1.80 หมายถึง มีบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การทดสอบสมมติฐาน คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันทำให้มีบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมแตกต่างกันโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) การหาค่าสถิติเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ โดยการหาค่าสถิติ T – Test และ F – Test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปผลการวิจัย

ความเป็นมาของบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

สภาวัฒนธรรมเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในพื้นที่ ในการสร้างเวทีทางวัฒนธรรมของชุมชนในรูปแบบที่หลากหลาย เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมได้แลกเปลี่ยนความรู้ ฝึกประสบการณ์กำลังในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน บนความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ด้วยปรัชญาที่ว่า “ วัฒนธรรมเป็นของประชาชน การดำเนินงานวัฒนธรรมจะบรรลุผลต้องให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบดำเนินงานวัฒนธรรมอย่างมีบทบาทสำคัญ ” สภาวัฒนธรรมจึงถือเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันและน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมควบคู่กับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

สภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทราตามการจัดตั้งสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย มีกระบวนการจัดตั้งสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้แบ่งกลุ่มจังหวัดตามพื้นที่วัฒนธรรม จำนวน 15 กลุ่ม โดยจังหวัดจังหวัดฉะเชิงเทราอยู่ในกลุ่มที่ 12 ประกอบด้วย จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดนครนายก จังหวัดสระบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา

บทบาทหน้าที่ของประธานสภาวัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมลงนามในหนังสือให้ความเห็นชอบโครงการและอนุมัติงบประมาณด้านศิลปวัฒนธรรม ในท้องถิ่นพิจารณาลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ หรือคณะอนุกรรมการในการจัดกิจกรรมพิจารณาลงนามประกาศต่าง ๆ เป็นผู้แทนสภาวัฒนธรรมเข้าร่วมประชุม สัมมนา มอบหมายภารกิจให้คณะกรรมการทำหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ในกิจการของสภาวัฒนธรรมที่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบปฏิบัติและปฏิบัติกรอื่นใดตามที่กระทรวงวัฒนธรรมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานขอความร่วมมือ

บทบาทหน้าที่ของเลขานุการสภาวัฒนธรรมทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม จัดทำระเบียบวาระการประชุมต่าง ๆ รวบรวมและจัดทำเอกสารประกอบการประชุม อำนวยความสะดวกการประชุม ประสานงาน เชิญกรรมการ ดูแลจัดหาสถานที่การประชุมจัดบันทึกรายงานการประชุม และจัดทำสรุปรายงานการประชุมการเบิก-จ่ายงบประมาณการบริหารงบประมาณการเงิน การบัญชี พัสดุ

ครุภัณฑ์ของสภาวัฒนธรรมการจัดทำแผนงานแผนปฏิบัติการแผนการติดตามประเมินผลและแผนงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประสานเชื่อมโยงองค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมในพื้นที่

บทบาทหน้าที่ของรองประธานสภาวัฒนธรรมทำหน้าที่แทนประธานสภาวัฒนธรรมตามที่ประธานสภาวัฒนธรรมมอบหมาย เข้าร่วมประชุมและเป็นเกียรติไปงานต่าง ๆ ร่วมพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะทางด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการ และอนุมัติงบประมาณด้านศิลปวัฒนธรรมส่งเสริมให้มีการระดมทุนจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรม และส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมมีการประสานสัมพันธ์กันในระบบเครือข่ายวัฒนธรรม

บทบาทคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่ประสานงานและให้ข้อเสนอแนะให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการ และอนุมัติงบประมาณด้านศิลปวัฒนธรรมส่งเสริมให้มีการระดมทุนจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมด้านศิลปวัฒนธรรมมีการประสานสัมพันธ์ระบบเครือข่ายวัฒนธรรมสนับสนุนให้มีการศึกษาและวิจัยด้านศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนารวมถึงให้มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างท้องถิ่นและระหว่างประเทศแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อดำเนินงานใด ๆ ในกิจการของสภาวัฒนธรรมปฏิบัติงานอื่นใดที่ได้รับมอบหมายจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม จังหวัดหรือกรุงเทพมหานครและมีหน้าที่เข้าร่วมประชุมสภาวัฒนธรรมและร่วมกิจกรรมของสภาวัฒนธรรมหรือหน่วยงาน องค์กรภาคี องค์กรเครือข่ายที่สภาวัฒนธรรมให้การสนับสนุน

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม

คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59.80 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 40.20 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.30 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 27.70 ดำรงตำแหน่งในสภาวัฒนธรรมเป็นกรรมการ คิดเป็นร้อยละ 71.70 รองลงมา ดำรงตำแหน่งในสภาวัฒนธรรมเป็นกรรมการและประชาสัมพันธ์/กรรมการเหรียญ/กรรมการและนายทะเบียน/กรรมการและเลขานุการ/กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคิดเป็นร้อยละ 16.80 และส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา , อำเภอบางคล้า , อำเภอแปลงยาว และอำเภอราชสาส์น คิดเป็นร้อยละ 10.90

ตอนที่ 2 บทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา

บทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในทุกด้านภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าด้านการสนับสนุนการวิจัย

และพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมรองลงมา ด้านการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม , ด้านการมีส่วนร่วมทางศิลปวัฒนธรรมและด้านการประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยของสภาวัฒนธรรมอำเภอรองลงมา การพิจารณาปรับปรุงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแก้ไขปัญหาคำเนินงานตามแผนงานด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การพิจารณาแผนงาน/โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การกำหนดนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การพิจารณาอนุมัติเงินงบประมาณเพื่อการสนับสนุนแผนงานด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอและการประชุม ปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาคำเนินงานตามแผนงานด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การประสานงานและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การส่งเสริม สนับสนุนการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอและการวางแผนและตัดสินใจกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาคำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมศิลปวัฒนธรรมเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมองค์กรภาคีต่างๆ เช่น องค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรธุรกิจ และองค์กรวิชาการ มาใช้ในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมทางศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอรองลงมา การสำรวจและเลือกสรรทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมทางศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การมีส่วนร่วมส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูเกียรติให้ผู้มีผลงานดีเด่นด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การมีส่วนร่วม สำรวจและเลือกสรรทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การเชิญชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการระดมทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอและการมีส่วนร่วมสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมในระดับอำเภอตามลำดับ

ด้านการประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าประเด็นการประสานและธรรงค์ให้องค์กรภาคีจัดกิจกรรม/โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอรองลงมาการประสานให้มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การทำงานด้านศิลปวัฒนธรรมระหว่างองค์กรต่างๆ, การสำรวจข้อมูลเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การดำเนินการสร้างเครือข่ายสมาชิกสภาวัฒนธรรมอำเภอและการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมในอำเภอตามลำดับ

ด้านการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า การสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น รองลงมา การสำรวจรวบรวมความรู้และผลงานวิจัยด้านศิลปวัฒนธรรม, การสนับสนุน

ให้ประชาชนนำศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการแก้ไขปัญหา พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น, การศึกษาวิจัยทางด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอและการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นตามลำดับ

คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา แสดงความคิดเห็นประเด็นบทบาทที่ปฏิบัติจริงในทุกด้านของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา ระดับบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าด้านการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางด้านศิลปวัฒนธรรมรองลงมา ด้านการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม , ด้านการประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมและด้านการมีส่วนร่วมทางศิลปวัฒนธรรมตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยของสภาวัฒนธรรมอำเภอรองลงมา การวางแผนและตัดสินใจกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การประชุม ปรีกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามแผนงานด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การพิจารณาแผนงาน/โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การประสานงานและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การกำหนดนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรม ของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การพิจารณาปรับปรุงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามแผนงานด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การพิจารณาอนุมัติเงินงบประมาณเพื่อการสนับสนุนแผนงานด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอและการส่งเสริม สนับสนุนการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมศิลปวัฒนธรรมเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าการสำรวจและเลือกสรรทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมทางศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอรองลงมา การมีส่วนร่วม สำรวจและเลือกสรรทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การส่งเสริมการมีส่วนร่วมองค์กรภาคีต่างๆ เช่น องค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรธุรกิจ และองค์กรวิชาการ มาใช้ในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมทางศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การมีส่วนร่วมส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูเกียรติให้ผู้มีผลงานดีเด่นด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การมีส่วนร่วมสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมในระดับอำเภอและการเชิญชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการระดมทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอตามลำดับ

ด้านการประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าการประสานและระดมทรัพยากรให้องค์กรภาคีจัดกิจกรรม/โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอรองลงมา การประสานให้มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การทำงานด้านศิลปวัฒนธรรมระหว่าง

องค์กรต่างๆ, การดำเนินการสร้างเครือข่ายสมาชิกสภาวัฒนธรรมอำเภอ, การสำรวจข้อมูลเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอและการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมในอำเภอตามลำดับ

ด้านการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางด้านศิลปวัฒนธรรมเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า การสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น รองลงมา การสนับสนุนให้ประชาชนนำศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการแก้ไขปัญหาพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น, การสำรวจรวบรวมความรู้และผลงานวิจัยด้านศิลปวัฒนธรรม, การสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและการศึกษาวิจัยทางด้านศิลปวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมอำเภอตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีตำแหน่งในสภาวัฒนธรรมตำแหน่งรองประธานสภาวัฒนธรรมในสภาวัฒนธรรมกับตำแหน่งกรรมการ ตำแหน่งกรรมการ และประชาสัมพันธ์/กรรมการเหรัญญิก/กรรมการและนายทะเบียน/กรรมการและเลขานุการ/กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการในสภาวัฒนธรรมกับตำแหน่งกรรมการของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี การศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส.กับการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีและการศึกษาระดับปริญญาตรีกับการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการศึกษาบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านการประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอต้องลงพื้นที่ในการเชื่อมโยงข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นกับประชาชนในท้องถิ่นที่ตนเองต้องการประสานงานสร้างเครือข่ายศิลปวัฒนธรรม สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของพรณสุภา โพธิ์ย้อย (2560 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำนโยบายสภาวัฒนธรรมไปปฏิบัติ กรณีศึกษาสภาวัฒนธรรมตำบล จังหวัดสมุทรสาครข้อเสนอแนะ คือ ควรส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือระหว่างสภาวัฒนธรรมตำบลกับหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เป็นกลไกในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสภาวัฒนธรรม โดยผลักดันให้เกิดข้อตกลงร่วมกัน และบังคับใช้ร่วมกันอย่างชัดเจนและควรมีการกำหนดแผนขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ สภาวัฒนธรรมจังหวัด และส่งเสริมให้สภาวัฒนธรรมทุกระดับร่วมกันจัดทำแผนงาน และ โครงการ เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยแผนงานดังกล่าวต้องเป็นไปตามความต้องการของชุมชนดังนั้น

การเชื่อมโยงสภาวัฒนธรรมทุกระดับ จะส่งผลให้การประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรม เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การศึกษายทบาทที่ปฏิบัติจริงในทุกด้านของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัด ฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมทางศิลปวัฒนธรรมเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะเนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 จึงส่งผลให้การลงพื้นที่ ของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอลดน้อยลง มีการงดการจัดกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม สนับสนุนงานด้านศิลปวัฒนธรรมส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางศิลปวัฒนธรรมทั้งในระดับ ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนในพื้นที่ถูกชะลอตัวลง ทำให้มีค่าเฉลี่ยในประเด็นการสอบถามน้อยที่สุด การแสดงบทบาทด้านการมีส่วนร่วมทางศิลปวัฒนธรรมต้องอาศัยรูปแบบการประชาสัมพันธ์ การจัด กิจกรรม/โครงการเป็นสำคัญสอดคล้องกับผลการศึกษาของทศพร แห้วเหมื่อน (2559 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษายทบาทของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของเทศบาล ตำบลเชิงคาน จังหวัดเลยพบว่า แนวทางในการเสริมสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของประชาชนต่อการ มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของเทศบาลตำบลเชิงคาน จังหวัดเลย คือ ควรเปิด โอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น เทศบาลตำบลเชิงคานควร มีการพัฒนาและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงข้อมูลและข่าวสารอย่างทั่วถึงและควรให้การ ส่งเสริม สนับสนุน ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีให้กับประชาชนและเยาวชน เพื่ออนุรักษ์และสืบสาน ต่อไป ซึ่งการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลภาครัฐ หรือการแสดงการมีส่วนร่วมในโครงการ/ กิจกรรมของภาครัฐมากเท่าใด จะส่งผลให้การประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่ประสบผลสำเร็จ มากขึ้นเท่านั้น

สำหรับการทดสอบสมมุติฐานผลการศึกษา พบว่า ตำแหน่งในสภาวัฒนธรรมที่แตกต่างกันส่งผล ให้บทบาทด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมแตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะการกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมตามตำแหน่ง หน้าที่ ความรับผิดชอบที่ได้รับการแต่งตั้ง ของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา แต่ละบุคคลเป็นไปตามข้อกำหนดบทบาท หน้าที่คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมที่ได้ระบุนำที่ของประธานสภาวัฒนธรรม รองประธานสภา วัฒนธรรม กรรมการและประชาสัมพันธ์/กรรมการเหรียญก/กรรมการและนายทะเบียน/กรรมการ และเลขานุการ/กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการและกรรมการซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความหมายของ วัชรชัย สุธาท (2562 , หน้า 13 – 14 อ้างถึงในสุนทร กุญชร) ได้ทำการศึกษาความหมายของบทบาท หมายถึง แนวทางของการแสดงออกหรือปฏิบัติตามอำนาจที่กำหนดไว้ในตำแหน่งทางสังคมทางหน้าที่ การงานตามสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่เป็นอยู่จากความหมายของบทบาทสามารถสรุปได้ว่า ตำแหน่งเป็นตัวกำหนดการแสดงบทบาทภายใต้เจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อผลให้บทบาทด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความรู้ (วิธีการ) ทาง การเลือกรูปแบบการสื่อสารที่แสดงออกมาเช่น ผู้ที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี จะเข้าใจรูปแบบการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ การสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสารจากล่างขึ้นบน หรือกระบวนการสร้างเครือข่ายมากกว่าผู้ที่ไม่เคยทราบว่า การสื่อสารมีมากมายหลากหลายรูปแบบ อาจส่งต่อการประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ผลการวิจัย มีดังนี้

1. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรมีการประชาสัมพันธ์หรือเข้าไปให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทราว่า อำนาจหน้าที่คืออะไร ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของชุมชนมีอะไรบ้าง เน้นการประชาสัมพันธ์ตามช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้ทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก และรวดเร็วขึ้น

2. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาทางด้านศิลปวัฒนธรรม การบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมทางศิลปวัฒนธรรมและการประสานงานเครือข่ายศิลปวัฒนธรรม โดยการสร้างเวทีสาธารณะในชุมชนเป็นการระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมในชุมชน เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงานของท้องถิ่นและของชาติให้คงอยู่สืบต่อไป

บรรณานุกรม

- กาสัก เต๊ะขันหมาก และคณะ.(2560).การพัฒนา รูปแบบการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบสานวัฒนธรรมไทยเบ็งของสภาวัฒนธรรมตำบล โคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.ทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักศิลปวัฒนธรรม,มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ทักษิณา พานทอง.(2561).บทบาทผู้นำท้องถิ่นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ กรณีศึกษาดำบลช้างข้าม อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี.วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปฐมภรณ์ จันทร์แก้ว.(2555).การสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและฟื้นฟูการท่องเที่ยวของตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี.วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปิยะนุช เรืองโพธิ์.(2559).นโยบายและการบริหารนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน.ปรัชญาคุษุบัณฑิต,มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรณสุภา โพธิ์ย้อย.(2560).การนำนโยบายสภาวัฒนธรรมไปปฏิบัติ กรณีศึกษาสภาวัฒนธรรมตำบลจังหวัดสมุทรสาคร.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- พันจ่าเอกวัชรชัย สุทโท.(2562).บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตท้องที่อำเภอ
ไทยเจริญ จังหวัดยโสธร.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วไลพร ศรีวะโล.(2563).ประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามความคิดเห็นของ
บุคลากร คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วันแรม สมบูรณ์สาร.(2548).บทบาทของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอในจังหวัดนครปฐม.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ว่าที่ร้อยตรีศพร แห้วเหมือน.(2559).บทบาทของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิง
ศิลปวัฒนธรรมของเทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ศตวรรษ สงกาพันธ์และคณะ.(2559).การอนุรักษ์และการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนเลี้ยงโคใน
จังหวัดเลย.ทุนอุดหนุนการวิจัย,มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา.(2564).เกี่ยวกับสำนักงาน.ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2564,
จาก <https://www.m-culture.go.th/chachoengsao/main.php?filename=index>
- ศิริกานต์ รอดบุญรัมย์.(2560).บทบาทการมีส่วนร่วมการบูรณาการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนคร.
- สุรีย์วัลย์ เห็กขุนทด.(2550).การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของผู้แทนองค์กร
เครือข่ายวัฒนธรรมในจังหวัดนครราชสีมา.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา.